

Asia

Komission horisontaalisten ryhmäpoikkeusasetusten ja suuntaviivojen luonnokset

Kokous

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio julkaisi 1.3.2022 sidosryhmien kuulemista varten luonnokset uusiksi tutkimus- ja kehityssopimuksia (jäljempänä t&k-sopimukset) sekä erikoistumissopimuksia koskeviksi horisontaalisiksi ryhmäpoikkeusasetuksiksi ja horisontaalisia yhteistyösopimuksia käsitteleviksi suuntaviivoiksi. Kuuleminen on avoinna 1.3.–26.4.2022 välisen ajan. Ennen luonnosten julkaisemista ja kuulemisen käynnistämistä luonnoksia käsiteltiin neuvoo-antavan komitean kokouksessa 15.2.2022. Komission tavoitteena on saada tarkistettut versiot valmiiksi siten, että ne voisivat tulla voimaan vuoden 2023 alusta lukien. Tällä hetkellä voimassa olevien ryhmäpoikkeusasetusten voimassaolo päättyy 31.12.2022.

Kuulemisen tarkoituksena on kerätä sidosryhmiltä palautetta ryhmäpoikkeusasetusten ja suuntaviivojen luonnoksista. Luonnoksissa ehdotetuilla muutoksilla pyritään puuttumaan vuonna 2021 tehdyssä arvioinnissa esiin nousseisiin seikkoihin, joita käsitellään 6.5.2021 julkaistussa [komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa](#). Kesäkuussa 2021 käynnistetyssä [vaikutustenarviointivaiheessa](#) komissio on kerännyt lisänäyttöä osa-alueista, joissa on parannettavaa. Komissio on järjestänyt avoimen julkisen kuulemisen ja useita kohdennettuja kuulemisia sekä sidosryhmille suunnattuja työpajoja. Lisäksi komissio on teettänyt viisi selvitystä vaikutustenarvioinnin tueksi. Nyt käynnissä oleva kuuleminen on jatkoa vaikutustenarvioinnissa jo tehdyille toimille ja se tukee komission tiedonhankintaa.

Voimassa olevia horisontaalisia ryhmäpoikkeusasetuksia ja suuntaviivoja ehdotetaan muutettavaksi tietyillä aloilla, joilla ne eivät enää vastaa kymmenen viime vuoden aikana tapahtunutta taloudellista ja yhteiskunnallista kehitystä, kuten digitalisaatiota ja vihreää siirtymää. Lisäksi joidenkin ryhmäpoikkeusasetusten sääntöjen on katsottu olevan liian jäykkiä ja monimutkaisia sekä suuntaviivojen tarjoaman oikeusvarmuuden tason on katsottu vaihtelevan erityyppisten horisontaalisten yhteistyösopimusten osalta.

Suomen kanta

Valtioneuvosto suhtautuu myönteisesti horisontaalisia yhteistyösopimuksia koskevien ryhmäpoikkeusasetusten ja yritysten välistä horisontaalista yhteistyötä koskevien

suuntaviivojen saattamiseen ajan tasalle. Ryhmäpoikkeusasetusten piiriin kuuluvien sopimusten muodossa tapahtuva kilpailumyönteinen horisontaalinen yhteistyö on tärkeää digitaalisen ja vihreän siirtymän kannalta ja voi osaltaan edesauttaa sisämarkkinoiden häiriönsietokykyä. Suuntaviivat ovat olennainen väline yritysten toiminnan itsearvioinnin kannalta ja on kannatettavaa, että ne päivitetään vastaamaan viimeaikaista oikeuskäytäntöä ja että niissä otetaan huomioon myös kestävän kehityksen tavoitteita.

Pääasiallinen sisältö

Horisontaalisissa ryhmäpoikkeusasetuksissa säädetään, että tietyt edellytykset täyttäviin t&k- ja erikoistumissopimuksiin ei sovelleta Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 101 artiklan 1 kohtaa, jossa kielletään sisämarkkinoiden kilpailua estävät, rajoittavat tai vääristävät yritysten väliset sopimukset, yritysten yhteenliittymien päätökset sekä yritysten yhdenmukaistetut menettelytavat. Ryhmäpoikkeusasetusten ehdot täyttävien yritysten välisten sopimusten oletetaan täyttävän SEUT 101 artiklan 3 kohdan mukaisen poikkeuksen ehdot. Horisontaalisilla ryhmäpoikkeusasetuksilla luodaan niiden soveltamisalaan kuuluville sopimusryhmille ns. turvasatama.

Horisontaalisissa suuntaviivoissa annetaan yrityksille ohjeistusta siitä, miten horisontaalisia ryhmäpoikkeusasetuksia tulkitaan ja sovelletaan sekä miten yritykset voivat itse arvioida erikoistumis- ja t&k-sopimuksiaan SEUT 101 artiklan 1 ja 3 kohtien näkökulmasta. Lisäksi suuntaviivat sisältävät ohjeistusta muun tyyppisten, horisontaalisten ryhmäpoikkeusasetusten piiriin kuulumattomien horisontaalisten yhteistyösopimusten kilpailuoikeudellisesta arvioinnista. Tällaisia sopimuksia ovat osto-, kaupallistamis-, standardointi- ja vakioehtosopimukset. Suuntaviivoissa käsitellään yleisemmin myös erilaisten tiedonvaihdon muotojen arviointia SEUT 101 artiklan näkökulmasta.

Vuonna 2021 tehty arviointi osoitti ryhmäpoikkeusasetusten ja suuntaviivojen helpottavan taloudellisesti toivottavaa ja kilpailupolitiikan kannalta haitattoman yritysten välisen yhteistyön toteuttamista. Lisäksi niiden katsottiin yksinkertaistavan komission sekä kansallisten viranomaisten ja tuomioistuinten suorittamaa hallinnollista valvontaa. Samalla arviointi kuitenkin osoitti, että ryhmäpoikkeusasetukset ja suuntaviivat eivät kaikilta osin vastaa taloudellista ja yhteiskunnallista kehitystä.

Keskeiset muutosehdotukset

T&k-sopimuksia koskeva ryhmäpoikkeusasetus ja siihen liittyvä suuntaviivojen luku

T&k-sopimuksia koskevan ryhmäpoikkeusasetuksen soveltamisalaan kuuluvat sopimukset, päätökset ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmät, joiden tarkoituksena on i) tuotteiden, teknologioiden tai menetelmien tutkimus tai kehittäminen niiden teolliseen soveltamiseen asti ja ii) tällaisen toiminnan tulosten hyödyntäminen, mukaan lukien teollis- ja tekijänoikeuksia koskevat määräykset. Komission suorittama arviointi osoitti, että ryhmäpoikkeusasetuksen teksti ei sovellu riittävän hyvin ensisijaisesti tiettyyn tavoitteeseen tai päämäärään suunnattuihin sopimuksiin, jotka koskevat uusien tuotteiden, teknologioiden ja prosessien kehittämistä sekä t&k-panostuksia (ns. t&k-linjat). Ryhmäpoikkeusasetuksen luonnoksessa ehdotetaan, että tällaisille sopimuksille ei enää myönnettäisi poikkeusta, jos sopimuksen osapuolten panostusten lisäksi jäljelle jäisi alle kolme niihin verrattavissa olevaa t&k-panostusta.

T&k-sopimusten kautta tapahtuvan yritysten yhteistyön helpottamiseksi, riittävän oikeusvarmuuden takaamiseksi sekä hallinnollisen valvonnan yksinkertaistamiseksi luonnoksessa ehdotetaan myös:

1. poikkeuksen myöntämisen raja-arvona olevan markkinaosuutta koskevan kynnysarvon ylittymiseen sovellettavan suoja-ajan yksinkertaistamista;
2. joidenkin uusien määritelmien lisäämistä ja nykyisten määritelmien sanamuotojen selkeyttämistä;
3. markkinaosuuksien laskennan suorittamista jatkossa markkinoista riippuen joko edellisen kalenterivuoden tai kolmen edeltävän vuoden keskiarvon perusteella (voimassaolevan ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisena laskentaperusteena on ainoastaan edellinen kalenterivuosi);
4. ”potentiaalisen kilpailijan” määritelmän muuttamista siten, että siitä poistetaan viittaus ”pieneen mutta pysyvään hintojen nousuun”; sekä
5. voimassaolevan ryhmäpoikkeusasetuksen johdanto-osassa kuvatun poikkeuksen peruuttamista koskevan artiklan lisäämistä.

Horisontaalisten suuntaviivojen t&k-sopimuksia koskevaan lukuun 2 ehdotetaan lisäyksiä, joissa selvennettäisiin t&k-sopimuksia koskevan ryhmäpoikkeusasetuksen soveltamista. Tarkoituksena on auttaa yrityksiä ymmärtämään paremmin asetuksen toimintaa sekä siinä käytettyjä erilaisia käsitteitä ja määritelmiä.

Erikoistumissopimuksia koskeva ryhmäpoikkeusasetus ja siihen liittyvä suuntaviivojen luku

Erikoistumissopimuksia koskevan ryhmäpoikkeusasetuksen soveltamisalaan kuuluvat sopimusten, päätösten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmät, joiden tavoitteena on erikoistuminen, mukaan lukien tällaisen erikoistumisen toteuttamiseksi tarpeelliset sopimukset. Kyseisen ryhmäpoikkeusasetuksen osalta arvioinnissa ilmenneen epävarmuuden selventämiseksi ehdotetaan, että ”yksipuolisten erikoistumissopimusten” määritelmää laajennetaan kattamaan useampi kuin kaksi osapuolta. Voimassaolevassa ryhmäpoikkeusasetuksessa viitataan vain kahden osapuolen välisiin sopimuksiin. Lisäksi ehdotetaan sen selkeyttämistä, että horisontaaliset alihankintasopimukset ylipäättään voivat hyötyä suuntaviivojen mukaisesta ns. turvasatamasta. Voimassaolevissa suuntaviivoissa alihankintasopimuksia koskeva maininta sisältää vain tuotannon laajentamista koskevat alihankintasopimukset.

Muiden erikoistumissopimuksia koskevaan ryhmäpoikkeusasetukseen ja niitä koskevaan suuntaviivojen lukuun ehdotettavien muutosten tarkoituksena on helpottaa erikoistumissopimukseen perustuvaa yritysten yhteistyötä, taata riittävä oikeusvarmuus ja yksinkertaistaa hallinnollista valvontaa. Ryhmäpoikkeusasetuksen osalta ehdotetaan:

1. poikkeuksen myöntämisen raja-arvona olevan markkinaosuutta koskevan kynnysarvon ylittymiseen sovellettavan suoja-ajan yksinkertaistamista;
2. joidenkin uusien määritelmien lisäämistä ja nykyisten määritelmien sanamuodon selkeyttämistä;
3. markkinaosuuksien laskennan suorittamista jatkossa markkinoista riippuen joko edellisen kalenterivuoden tai kolmen edeltävän vuoden keskiarvon perusteella (voimassaolevan ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisena laskentaperusteena käytetään ainoastaan edellistä kalenterivuotta);
4. ”potentiaalisen kilpailijan” määritelmän muuttamista siten, että siitä poistetaan viittaus ”pieneen mutta pysyvään hintojen nousuun”; sekä
5. voimassaolevan ryhmäpoikkeusasetuksen johdanto-osassa kuvatun poikkeuksen peruuttamista koskevan artiklan lisäämistä; sekä

6. markkinaosuuden kynnysarvon soveltamisen selventämistä tilanteessa, jossa sopimus koskee välituotteita.

Erikoistumissopimuksia koskevan horisontaalisten suuntaviivojen luvun 3 osalta ehdotetaan lisättäväksi uusi osio, jossa selvennetään ryhmäpoikkeusasetuksen soveltamista ja autetaan yrityksiä ymmärtämään paremmin asetuksen toimintaa ja siihen lisättyjä erilaisia käsitteitä ja määritelmiä. Lisäksi ehdotetaan annettavaksi ohjeistusta verkon yhteiskäyttö Sopimuksista esimerkkeinä tuotantosopimuksista, joissa on kyse palveluista.

Suuntaviivojen muut osiot

Edellä mainittujen t&k- sekä erikoistumissopimuksia käsittelevien suuntaviivojen lukujen muutosehdotusten lisäksi ehdotetaan muutoksia suuntaviivojen johdantoon, yhteisostosopimuksia koskevaan 4 lukuun, kaupallistamissopimuksia koskevaan 5 lukuun, tietojenvaihtoa koskevaan 6 lukuun sekä standardointisopimuksia koskeviin lukuihin 7 ja 8. Suuntaviivoihin ehdotetaan myös lisättäväksi uusi kestävän kehityksen sopimuksia koskeva 9 luku.

Johdanto-osan rakennetta ehdotetaan muutettavaksi, jotta teksti etenisi loogisemmin ja siinä otettaisiin huomioon suuntaviivoihin lisättäväksi ehdotettava uusi kestävän kehityksen sopimuksia käsittelevä 9 luku. Johdanto myös saatettaisiin linjaan vertikaalisuuntaviivojen tarkistusluonnoksen kanssa. Johdantoon ehdotetaan lisättäväksi ohjeistusta, jolla autetaan yrityksiä arvioimaan sopimuksiaan SEUT 101 artiklan 1 kohdan näkökulmasta. Ehdotetut lisäykset koskevat horisontaalista yhteistyötä koskevien sopimusten painopisteen määrittämistä, keskeisiä käsitteitä kuten yritys, yritysten yhteenliittymä ja yhdenmukaistettu menettelytapa, sekä SEUT 101 artiklan 1 kohdan soveltamista yhteisyrityksiin ja niiden emoyhtiöihin. Lisäohjeistusta annettaisiin myös tarkoitukseen ja vaikutukseen perustuvista kilpailunrajoituksista. Keskeisiä käsitteitä sekä tarkoitukseen ja vaikutukseen perustuvia kilpailunrajoituksia koskevien lisäysten taustalla on suuntaviivojen antamisen jälkeinen oikeuskäytäntö.

Yhteisostosopimuksia käsittelevään 4 lukuun ehdotetaan vähäistä tekstin uudelleenjärjestelyä yritysten itsearvioinnin helpottamiseksi. Lukuun tulisi myös lisäselvennyksiä sen täsmentämiseksi, että lukua sovelletaan kaiken tyyppisiin toimialoihin ja että ohjeistus koskee tosiasiallisten yhteisostojen lisäksi myös yhteisiä neuvotteluja, mukaan lukien essentiaalipatenttien lisenssinhaltijoiden kanssa käytävät neuvottelut. Luvun ohjeistusta tarkoituksiin perustuvista kilpailunrajoituksista selvennettäisiin täsmentämällä ostokartellien ja yhteisostosopimusten välistä eroa. Vaikutukseen perustuvien kilpailunrajoitusten osalta lisättäisiin viittaus oikeuskäytäntöön sen selventämiseksi, että tietyt sopimusehdot voivat jäädä SEUT 101 artiklan 1 kohdan soveltamisalan ulkopuolelle, jos ne ovat objektiivisesti katsoen välttämättömiä yhteisostojärjestelyjen kannalta. Tarkennuksia tehtäisiin myös tarjontaketjun varhaisemman vaiheen yrityksille aiheutuvien haittojen kuvaukseen. Lisäksi esitettäisiin olosuhteita, joiden vallitessa alhaisempien hintojen välittyminen kuluttajille olisi epätodennäköistä sekä selvennettäisiin neuvotteluvoimaan kohdistuvia uhkia. SEUT 101 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen kuluttajille välittyvien hyötyjen arvioinnista annettaisiin lisäselvitystä.

Kaupallistamissopimuksia koskevaan 5 lukuun ehdotetaan lisäohjeistusta maataloustuotteiden kaupallistamissopimuksia koskevista erityissäännöistä sekä tärkeimmistä kaupallistamissopimuksilla tapahtuvaan tuotannon rajoittamiseen liittyvistä

riskeistä. Lukuun ehdotetaan lisäselvennyksiä vaikutusalaan kuuluvista markkinoista ja kilpailunvastaisista vaikutuksista. Tarjouskonsortioista lisättäisiin oma osio, jossa käsiteltäisiin erityisesti konsortiosopimusten arviointia sellaisten osapuolten välillä, jotka voisivat myös itsenäisesti osallistua tarjouskilpailuihin ja tällaisissa tapauksissa tehtävää analyysiä.

Tietojenvaihtoa koskevan 6 luvun rakennetta uudistettaisiin yritysten itsearvioinnin helpottamiseksi. Luvun johdannossa annettaisiin lisäohjeistusta tietojenvaihdon eri tyypeistä myös datan jakamisen osalta. Johdantoon lisättäisiin ohjeistusta myös hankintojen yhteydessä tapahtuvasta sekä sääntelyaloitteisiin perustuvasta yhteydenpidosta. Arkaluonteisten tietojen etukäteistä tunnistamista käsiteltäisiin SEUT 101 artiklan 1 kohdan arviointia koskevassa kohdassa ja kohtaa laajennettaisiin viimeaikaisen tarkoitukseen perustuvia kilpailunrajoituksia koskevan oikeuskäytännön huomioon ottamiseksi. Lisäohjeistusta annettaisiin monista yritysten itsearvioinnin kannalta merkityksellisistä käsitteistä, erityisesti aidosti julkisesta tiedosta/datasta, tietojen/datan koostamisesta, tietojen iästä, yksipuolisesta luovuttamisesta, epäsuorasta tiedonvaihdesta ja lukuun lisättäisiin viittaukset niitä koskevaan viimeaikaiseen oikeuskäytäntöön. Lukuun lisättäisiin myös uudet osiot, joissa annettaisiin ohjeistusta toimenpiteistä datan käytön rajoittamiseksi tai valvomiseksi sekä kerätyn tiedon saatavuudesta.

Voimassaolevien suuntaviivojen standardointisopimuksia koskeva 7 luku ehdotetaan jaettavaksi kahteen lukuun. Suuntaviivojen luku 7 käsittelisi jatkossakin standardointisopimuksia, mutta vakioehtoja käsiteltäisiin jatkossa erillisessä 8 luvussa. Lukujen sisältöön ehdotetuilla muutoksilla lisättäisiin joustavuutta vaikutusarviointiin sallimalla tietyissä olosuhteissa rajoitetumpi osallistuminen standardin kehittämiseen. Suuntaviivoihin sisällytettäisiin vaatimus täsmällisemmästä standardin ilmaisemisesta ja ylimalkaisen ilmaisun (blanket disclosure) hyväksymisestä poikkeuksena/vähemmän tuloksellisena tapana saavuttaa tavoitteet koskien 1) tietoon perustuvaa standardiin sisällytettävän teknologian valintaa ja 2) standardin tuloksen tosiasiallista käyttömahdollisuutta. Suuntaviivoihin lisättäisiin maininta, että teollis- ja tekijänoikeuksien haltijoiden etukäteistä kokonaisrojalTIMaksujen määrän ilmoittamista vaativat standardinkehityssopimukset eivät periaatteessa rajoita kilpailua SEUT 101 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla. Suuntaviivoihin lisättäisiin elementtejä liittyen ehdotettujen lisenssimaksujen FRAND-periaatteen mukaisuuden arviointiin. Lisensointia koskevien neuvotteluryhmien osalta arviointi tapahtuisi yhteisostosopimuksia koskevan 4 luvun mukaisesti.

Suuntaviivoihin ehdotetaan uutta kestävän kehityksen sopimuksia koskevaa lukua 9. Luvussa ehdotetaan kestävän kehityksen sopimusten määritelmää ja kuvataan milloin tällaiset sopimukset eivät kuuluisi 101 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan. Lukuun ehdotetaan myös ohjeistusta siitä, miten kestävän kehityksen sopimuksia arvioidaan silloin, kun ne kuuluvat kyseisen kohdan soveltamisalaan ja niille voidaan myöntää 101 artiklan 3 kohdan mukainen yksittäinen poikkeus. Erityistä huomiota ehdotetaan kiinnitettäväksi sopimuksiin, joilla luodaan kestävän kehityksen standardeja, koska tämän odotetaan olevan yleisin yhteistyömuoto kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi ja koska kestävän kehityksen standardit eroavat suuntaviivojen luvussa 7 käsiteltävistä teknologiastandardien tyypeistä.

Kestävä kehitys kattaa toimet, joilla tuetaan taloudellista, ympäristöön liittyvää ja sosiaalista kehitystä, mukaan lukien työelämä ja ihmisoikeudet. Kestävyystavoitteet kattavat siten muun muassa ilmastonmuutoksen torjunnan, saastumisen vähentämisen, luonnonvarojen käytön rajoittamisen, ihmisoikeuksien kunnioittamisen, häiriösietoisen

infrastruktuurin ja innovoinnin edistämisen, ruokahävikin vähentämisen, terveellisiin ja ravitseviin elintarvikkeisiin siirtymisen helpottamisen ja eläinten hyvinvoinnin varmistamisen. Kilpailuoikeuden noudattamisen valvonnalla edistetään kestävä kehitystä varmistamalla toimiva kilpailu, joka edistää innovointia, parantaa tuotteiden laatua ja valikoimaa, varmistaa resurssien tehokkaan kohdentamisen, alentaa tuotantokustannuksia ja edistää siten kuluttajien hyvinvointia.

Kestävän kehityksen näkökulmasta yksittäisillä tuotanto- ja kulutuspäätöksillä voi olla kielteisiä vaikutuksia. Tällaisia markkinoiden toimintapuitteita voidaan lieventää tai korjata kollektiivisilla kestävä tuotantoa tai kuluttamista edistävillä toimilla, kuten yhteiskuntapolitiikalla, alakohtaisella sääntelyllä tai yritysten välisillä yhteistyösopimuksilla. Jos markkinoiden toimintapuitteisiin puututaan sääntelyllä, hinnoittelumekanismeilla ja veroilla, yritysten lisätoimenpiteet voivat olla tarpeettomia. Yritysten välinen yhteistyö voi kuitenkin osoittautua tarpeelliseksi, jos julkisen vallan toimenpiteillä ei pystytä poistamaan kaikkia toimintapuitteita.

Suuntaviivojen luku käsittelee sellaisten sopimusten arviointia, joilla on yksi tai useampi kestävä kehitykseen liittyvä tavoite. Suuntaviivoissa käytetyllä termillä 'kestävän kehityksen sopimus' tarkoitetaan yleisesti minkä tahansa tyyppistä horisontaalista yhteistyösopimusta, jolla aidosti pyritään saavuttamaan yksi tai useampi kestävä kehityksen tavoite yhteistyömuodosta riippumatta. Jos kestävä kehityksen sopimuksessa on kyse suuntaviivojen muissa luvuissa kuvatusta yhteistyön tyyppistä, sen arvioinnissa noudatetaan kyseisissä luvuissa esitettyjä periaatteita ja lähtökohtia ottaen samalla huomioon se kestävä kehityksen tavoite, johon sopimuksella erityisesti pyritään.

Suuntaviivoissa todetaan kestävä kehityksen sopimusten aiheuttavan kilpailuongelmia vain, jos niihin liittyy vakavia tarkoitukseen perustuvia kilpailunrajoituksia tai jos niillä on SEUT 101 artiklan 1 kohdan vastaisia kielteisiä vaikutuksia kilpailuun. Vaikka sopimukset rikkoisivat sanottua artiklan kohtaa, ne voivat kuitenkin olla perusteltuja SEUT 101 artiklan 3 kohdan edellytysten täytyessä. Suuntaviivoissa pyritään antamaan lisäohjeistusta edellytysten arvioinnista erityisesti selventämällä, milloin kestävyysshyödyt voidaan ottaa huomioon tehokkuushyötyinä SEUT 101 artiklan 3 kohdan mukaisessa arvioinnissa.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Komission toimivallasta antaa SEUT 101 artiklan soveltamista koskevia ryhmäpoikkeusasetuksia säädetään neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 2821/71. Asetuksen mukaan komission antamat ryhmäpoikkeusasetukset ovat voimassa määräajan ja komission on kuultava neuvoa-antavaa komiteaa ennen asetusluonnoksen julkaisemista ja ennen asetusten antamista.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Komission ryhmäpoikkeusasetuksia taikka horisontaalisia suuntaviivoja ei käsitellä Euroopan parlamentissa ennen niiden hyväksymistä.

Kansallinen valmistelu

Perusmuistioluonnos on ollut kilpailu-, hankinta- ja valtiontukiasioita käsittelevän EU12-jaoston kirjallisessa menettelyssä 6.–8.4.2022 välisenä aikana.

Eduskuntakäsittely

Asiaa koskien ei ole ollut aiempaa eduskuntakäsittelyä.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

T&k- ja erikoistumissopimuksista ei ole erillistä kansallista lainsäädäntöä. Komission antamat asetukset ovat jäsenvaltioita velvoittavaa oikeutta ja kansallisten viranomaisten tulee noudattaa niitä soveltaessaan SEUT 101 artiklaa. Kansallisten viranomaisten tulee soveltaa SEUT 101 artiklaa kauppakriteerin ylittyessä eli silloin, kun tutkittava menettely on omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 27 §:n 1 momentin 10 kohdan mukaan kilpailun edistämistä koskevat asiat kuuluvat valtakunnan lainsäädäntövaltaan.

Taloudelliset vaikutukset

Ryhmäpoikkeusasetusten ja suuntaviivojen mahdollisista taloudellisista vaikutuksista ei ole annettavissa konkreettisia arvioita. Niiden tavoitteena on antaa yrityksille nykyistä kattavammin tietoa siitä, millainen yritysten välinen horisontaalinen yhteistyö ei ole kilpailusääntelyn näkökulmasta ongelmallista ja miten erilaisten yhteistyömuotojen mahdollisia kilpailuvaikutuksia tulee arvioida. Tarkennetun ohjeistuksen johdosta on mahdollista, että yritykset tekevät jatkossa aiempaa kattavammin esimerkiksi kestävän kehityksen edistämiseen tähtäävää yhteistyötä. Myös tietojenvaihtoa koskevan ohjeistuksen täsmäntäminen muun muassa datan jakamisen eri tyyppejä koskevalla ohjeistuksella voidaan arvioida olevan hyödyllistä yritysten toiminnan kannalta.

Vaikutukset viranomaisiin

Ehdotettujen muutosten yhtenä tavoitteena on yksinkertaistaa komission ja kansallisten kilpailuviranomaisten suorittamaa hallinnollista valvontaa sujuvoittamalla ja päivittämällä horisontaalisten yhteistyösopimusten yleistä arviointikehystä. Suoria vaikutuksia viranomaisten tehtävämäärään tai ratkaisujen sisältöön ei ole mahdollista arvioida tarkasti, mutta täsmennetyn ohjeistuksen voidaan arvioida jossain määrin yhdenmukaistavan kilpailuviranomaisten tulkintakäytäntöä.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

C(2022) 1159 - Suuntaviivaluonnos
C(2022) 1160 final - Erikoistumissopimuksia koskevan RPA:n luonnos
C(2022) 1161 final - T&k-sopimuksia koskevan RPA:n luonnos

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Iiro Ihanamäki, TEM, iiro.ihanamaki@gov.fi, p. 029 504 7217

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

Asiasanat Hoitaa	kilpailu, kilpailunrajoitus, Euroopan komissio TEM
Tiedoksi	EUE, LVM, MMM, OKM, OM, PLM, SM, SP, STM, TULLI, UM, VM, VNK, VTV, YM
